

כל שעה פרק שני פסחים

מא

עין משפט נר מצוה

קעז א ב מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה ז ח סמג לאותן ש:
 קעח ג מ"י פ"ו מהל' חמץ הלכה ו טור ש"ע א"ח סימן תפא סעף ד:
 קעט ד ה ו מ"י פ"ח מהלכות ק"פ הל' ו סמג לאותן ש:
 קפז ז מ"י פ"ט מהלכות שבת הלכה ג:
 קפח ח מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה י:

רבינו הנהאל

ת"ר ובשל מבושל במים, אין לי אלא במים, שאר משקים מנין, אמרת קל וחומר מה מים שאין מפיגין טעם בהשר אטור שאר משקין שמפיגין טעמו של בשר אינו דין אטור, ר' אומר במים, אין לי אלא במים שאר משקין במים, מי פירות מנין, ת"ל ובשל מבושל במים מכל מקום, לר' דמפיק ליה מלשון בשול אפילו צלי קדר, כיון שהווא עשוי כמין בשול אטור הוא, ות"ק דממעט מכח הפגת הטעם צלי קדר מותר שאינו מפיג טעמו, ות"ק דמייח ליה לשאר משקין בק"ו ובשל מבושל מאי עבדי ליה, מבעי ליה דאפילו אם בשלו אחר שצלאו או צלאו אחר שבשלו הייב, וכו' יוסי דתני יוצאין ברקיק השרוי אבל לא במבושל ואע"פ שלא נימוח, הרי יצא מותרת אפי' כי ריקין זה אפיו הוא, כיון שבשלו יצא מותרת אפיו והרי הוא כמבושל, כך זה השרוי אפי' שצלאו, כיון שבשלו יצא מותרת צלי, והרי הוא כמבושל, צלאו כל יצרו כגון דשרוי חרוכה פטור, כי אינו חייב אלא על נא ועל מבושל, פירוש נא אברנים, כגון שנצלה מעט, אבל בשר חי לגמרי דלא עבר באש כלא אינו חייב, אמר רב הסדא המבשל בשבת בחמי טבריא פטור, דלאו תולדות אור הן, פסח שבשלו בחמי טבריא פטור, אמר רבא ועובר משום דבעינן צלי אש וליכא, אמר רבא אכל נא

לא שמיע כי בלומר לא סבירא ליה. אף על גב דתניא כותיבה קסבר מתניתין פליגא: **מדאמר** שמואל אין הלכה ברבי יוסי. השתא מדמי חומץ וצין כך אסור משום לך לך אמרינן נזירא סמור סמור לכרמא לא מקרב פליג אדרב כהנא דהא רב כהנא דאמר אזל לתוך חרוסת לדברי הכל ישרף ולעולא לא אסר אלא משום לך לך אמרינן: **מאי** לאו מדא מצמת מחמע. קשה לר"י דלעיל קאמר י"א אף נותן את החומץ ואח"כ וכו' ופרקי' ולוקמא כר' יוסי דאמר שורן צמוינן וחומץ צומתן משמע דתנא קמח' דיש אומרים היינו ת"ק דר' יוסי דליית ליה דנותן חרוסת ואפילו הכי קאמר נותן הקמח ואח"כ נותן את החומץ אלא קסבר אע"ג דלא כמית חמועי נמי לא מחמע ואור"י דלעיל איירי לפי המסקנא דהכא:

אין מבשלים את הפסח לא במשקין וכו'. תימה למה שנאו כאן אי משום דמיה ירקות שלקות ומשלות א"כ נמי היה לו לעשות צמוינן אחריה: **איכא** בנייהו צ"י קדר. פ"י אי לוקה עליו אי לא אכל לכולי עלמא פסול הו ויטעם נמי אית ציה דלני מחמת ד"ה הוא א כדאמרינן צריש כיצד זולין (לקמן עה): נתן מרוטבו על החרס וחזר עליו יטול את מקומו ג נעט בחרסו של תנור יקלוק את מקומו ג שאר משקין לא אינטריך למילף אלא לענין מלקות אכל פשיטא דלכל הפחות איכא עשה דכי אס' צלי אש וא"ת והייב יליף שאר משקין מק"ו והא אין וחומר אינו אלא מנהל דבישול דקרא רביי אף צשאר משקין:

אמר רב בהנא א מני ר' יוסי ה"א. תימה דרב כהנא דמוקי לה כרבי יוסי לרבנן האי צשל מצושל מאי עבדי ליה דללאו ואחר כך צישלו לא כריך קרא דמסדרא ידעינן דבישול מצטל הלליה דאמר רבי יוסי גבי מנה"ג ויש לומר דרב כהנא סבר דרבי יוסי יליף ומצטל מצושל דבישול מצטל אפייה:

אבל לא במבושל. פ"ה דבישול מצטל ליה ממורת לחס ולפי' מיירי בצלילתו רכה דצלילתו עבה לא נפיק ממורת לחס^ד כדפירשתי לעיל^ו ור"י מפרש דמיירי בצלילתו עבה ופסולה משום מנה עשירה ומיירי דכי היכי דסבר רבי יוסי דבישול מפיק ליה ממורת אפייה לשוויה מנה עשירה כאליו לא נאפה ה"ג גבי פסח עקר מיניה בישול שם לליה:

עורא אמר אפי' תימא ר' מאיר וכו'. הכא מדמי פסח לבישול מנה והיינו דלא כמסקנא דריכד מצרכין (בבב"ד דף לח): דקאמר התם עולא משמיה דר' יוחנן שלקות מצרכין עליהם שהכל צלי אש רב חייא בריה דרב נתן מתני לה להא דרב חסדא בהדיא א"ר חסדא המבשל בחמי טבריא בשבת פטור ופסח שבשלו בחמי טבריא חייב שעבר משום צלי אש אמר ר' רבא א אבלו נא לוקה

אחרוסת קאמר. מי אית לך דרבנן נמי אחרוסת פליגי: לא סבירא ליה אלא בחרוסת נמי שרו והלכה כמותן: **כווסיה** דרב כהנא **מספדרא**. דאמר רבנן אחרוסת לא פליגי וכי אמר שמואל הלכה כחכמים אחרדל קאמר: **אין הלכה כרבי יוסי**. דאמר לעיל [מ:] חומץ צומתן: **מאי** לאו. מדלא כמית חמין שהתחילו ליפסח כבר אלא (ו) כשאר משקין הוא אחמועי נמי מחמע את הניתן ממחלה לתוכו כדרב כהנא אלא שמואל כרב כהנא סבירא ליה וכי קאמר שמואל הלכה כחכמים אחרדל קאמר ולא אחרוסת: **לא מיאמה** **למית**. את שהתחילו להחמין ולא מחמע נמי את הניתן לתוכו דלא הו כמית: **כמים**. ובשל מצושל צמים: **שמפיגין טעמן**. שנותנין בו טעם שלהן: **ובשל מצושל**. רביא הוא דהו ליה למיתבנ נא ומבושל: **לני קדר**. שמצטלין אותו צקדירה צלא מים וצלא שום משקה אלא מים הנפלטין משמנו. למאן דיליף לה מק"ו הכא שרי לרבי דיליף מרביא האי נמי צשל מצושל הוא: חייב מלקות על ארילתו: **ר' יוסי** היא. דאמר צישול לאחר אפייה בישול הוא: **יואלין**. ידי חובט מנה צבוק השרוי בתצטיל לאחר אפייתו ואף על פי שמתמסמס לחס הוא כל זמן שהוא קיים שלא נימות לגמרי וכן במצושל: **אכל נא מצושל**. דלאו לחס קרינא ציה ואע"פ שצבר נאפה בתנור הואיל וחזר וצישלו ציטלו ממורת לחס: **שאינה**. דרבייה קרא ובשל מצושל דהו ליה למיתבנ ומבושל וגוירת הכתוב היא צפסח: **יכול צלאו כל צורכו**. ואח"כ צשלו יהא חייב והאי תנא הוא דאמר לעיל צלאו ואח"כ צישלו חייב. לישנא אחרניה יכול צלאו כל צורכו דשויא חרוכה כדמפרש יהא חייב דלאו צלי אש הוא אלא קלי אש חייב וזה עיקר וראשון אינו כלום דהווא תנא כיון דרבי קרא צלאו ואחר כך צישלו מה לי שויה חרוכה מה לי לא שויה: **חרוכה**. שרוף. חי. לגמרי שלא נצלה כלל: **נא**. צלי ואינו צלי: **יכול** יהא **מוסר**. לאכול ממנו חי לכתחלה דאפי' איסורא נמי ליכא תלמוד לומר אל תאכלו ממנו כי כי אס' צלי אש ולא זה שאינו צלי והו ליה שזככללות והאי תנא סבר אין לוקין על לאו שזככללות: **דאמר** **פרסאי** אצנינים. אותה לליה צגלשון פרקי קרויה אצנינים צגלשון הקודש קרי נא: **חמי טבריא**. מעינות רותחין: **פסח שבישול בחמי טבריא** חייב. על ארילתו וקא קלףא דעתך משום דלא תאכל מצושל: דלאו סולדוס אש היא. הלכך לאו בישול הוא דליהו חייב משום אב מלאכה: **משום צלי** אש. לאו דלא תאכל כי אס' צלי אש איכא ולא לאו דבישול וצבר לוקין על לאו שזככללות: **צהדיא**. דחייב רב חסדא משום צלי אש ולאו משום בישול:

(א) [עירובין קב: וש"נ], (ב) [לעיל מ.], (ג) [תוספתא פ"ה ה"ט.], (ד) צריכות לה: (ה) [ע"י מוס' חולין קטו. ד"ה ש"ן], (ו) שבת מ. (ז) יוסיב טבין לגרוס מאי חייב דקאמר, (ח) צ"מ קטו: (ט) [ג"י הכ"מ בפרק ח' מהלכות ק"פ דין ד' דאמר אפי' אכל נא לוקה וכו' רבא אמר אין לוקין על לאו שזככללות וכו' הכ"מ ע"ד בפרק י"ח מהלכות סנהדרין דין ג' וע"פ מ"ט הכ"מ פ"ח מהלכות מוריות דין ח' ויחלה לנירסמס מ"ש' מוס' שבת דף קכ: ד"ה גוירה ועוד שם ע: ד"ה טעם וכו' דלון מהדריך להקדים רבא לגבי ר"י כ"כ בשאר דוכתי וכו' ורביא פ"ד צ"ל סמוך י"ט שאל מלניו בבל הש"ס שקבע דברי רבא קודם וכו' ע"ש. (י) ש"ך לעיל במשנה (ז) [ז' ד"ה דר"ש].

תורה אור השלם

1. אל תאכלו מפיו נא ובשל מבושל במים אם צלי אש ראשו על קרדיו ועל קרבו. שמות ט ט

הגהות הב"ח

(א) גבי אין הלכה כרבי יוסי מאי לאו מדא מצמת חמועי נמי מחמעא כלי ליה ומינות מנמוס הוא ומינות הא ממק: (ב) ש"י ד"ה מאי לאו וכו' אלתא בשרא משקין אחמועי כלי ליה ויחמץ: הוא ממק:

מוסף רש"י

יוצאין ברקיק השרוי. צמים. ידי ארילת מנה של מנהו וקרינן ציה לחס עוני (בבב"ד דף לח).

מוסף תוספות

א. מחמת הקדירה כשמחמומו ומבשלו. מוס' ר"פ. ב. כמבשול שם מחום התנור. רש"י שם. ג. אפי' דליכא קרא. ח' ה"ן. ד. דהא הו תחילתו עישה וסופו סופנין. מוס' ר"פ. ה. פ"י טעם מציה לחס עוני, אבל לחס מציה הו. מוס' שאנן.